Current Global Reviewer

Peer Reviewed Multidisciplinary International Research Journal
PEER REVIEWED & INDEXED JOURNAL

ISSN 2319-8648 | Impact Factor - 7.139 | Indexed (SJIF)

May 2020 Special Issue- 27 Vol. 1

RADIANCE

Chief Editor
Mr. Arun B. Godam

Editor
Dr. Sunita Sangole
Dayanand College of Arts, Latur

Current Global Reviewer

Peer Reviewed Multidisciplinary International Research Journal
PEER REFREED & INDEXED JOURNAL

SPECIAL ISSUE – 27 Vol. 1 , RADIANCE

Editor - Dr. Sunita Sangole

© All rights reserved with the College & publisher Price : Rs. 400/-

Chief Editor – Arun Godam
Latur

Published BY
Shaurya Publication
Old MIDC , Near Kirti Gold Chowk, Latur
Email- hitechresearch11@gmail.com , 8149668999

Printed By.
Shaurya Offset
Old MIDC , Near Kirti Gold Chowk, Latur
Email- hitechresearch11@gmail.com

EDITION : May 2020

11. Janta Curfew: An Attempt of Discourse Analysis 62
Prof. Doke Nitin Narayanrao

---

12. अलका सरावगी की कहानियों में हाशिए पर खड़ी स्त्री 66
डॉ. पुष्पलता अग्रवाल

---

13. “जागतिक महामारी – एक विश्लेषण” 71
प्रा.डॉ. स्वामी नितेश

---

14. Similarities in the Plays of Vijay Tendulkar and Satish Alekar: A Study 75
Dr Madhavi V. Kulkarni

---

15. दयानंद कला महाविद्यालयातील प्राध्यापक व कर्मचारी यांचा कोरोना प्रभावकाळातील मनोसामाजिक अभ्यास 78
डॉ. अंजली जोशी – टेंभुर्णीकर,

---

16. बहुसंस्कृतिवाद म्हणजेकाय? 84
प्रा.डॉ.संतोष गुणवंतराव पाटील

---

17. Conceptual Analysis of Toni Morrison's Select Novels 89
Zample Vivek Baburao

---

18. सायबर गुन्हे – कोरोना व्हायरस आणि कायदाव सुव्यवस्था 93
प्रा. डॉ. खंदारे रामेश्वर माधवरा

---

19. जैनेंद्र कुमार की कहानियों में नारी समस्याएँ 97
डॉ. प्रणिता फड

---

20. कोरोना आणि जनसंपर्क यंत्रणा 100
प्रा. चैतन्य बाबुराव शिंदे

CURRENT GLOBAL REVIEWER

Special Issue 27 , Vol. 1 | Peer Reviewed | ISSN : 2319 - 8648
May 2020 | SJIF | Impact Factor : 7.139

सायबर गुन्हे – कोरोना व्हायरस आणि कायदाव सुव्यवस्था

प्रा. डॉ. खंदारे रामेश्वर माधवरा
पदवी व पदव्युत्तर लोकप्रशासन विभाग प्रमुख,दयानंद कला महाविद्यालय, लातूर

इंटरनेट आणि सोशल मीडियाने आपल्या दैनंदिन जीवनात मोठ्या प्रमाणात आक्रमण केले आहे. अन्न, वस्त्र आणि निवारा या मूलभूत गरजा सोबतच आता स्मार्टफोन आणि इंटरनेट ही प्रत्येकाची गरज बनली आहे. इंटरनेटमुळे आज विश्व जवळ आले आहे. इंटरनेटच्या सकारात्मक वापराबरोबरच दुष्प्रवृत्तीद्वारे केला जाणारा दुरुपयोग, कायदा व सुव्यवस्था, सर्वसामान्यांचे जीवन, राष्ट्राची व्यवस्था, अर्थव्यवस्था डळमळीत करू शकतो. इंटरनेटद्वारा केल्या जाणाऱ्या गैरवापरास 'सायबर क्राईम' असे म्हणतात. तेव्हा अशा ऑनलाइन गुन्हेगारी पासून सावध राहिले पाहिजे.

संगणकीय क्षेत्रात सायबर क्राईमचा झालेला शिरकाव हा अनेक अनर्थ व संकटांना आमंत्रण देणारा आहे. विशेषतः कायदा आणि सुव्यवस्थेच्या बाबतीत. सर्वसामान्य नागरिकांचा असा समज आहे की, सायबर क्राईमशी आपला काही संबंध नाही. या समजामुळे नागरिक सायबर क्राईम बाबत अनबिज्ञ आहेत. पण जरा विचार करून पाहिले तर आपल्याला रोजच्या सायबर क्राईमचा सामना करावा लागतो. आपल्या ई-मेलवर स्पॅम मेल येत असतात. मोबाईलवर अनावश्यक कॉल व मेसेजेस येतात. नेट बँकिंग-पासवर्ड-आयडी हा हॅक होतो. हे सर्व प्रकार सायबर गुन्ह्यांच्या मध्ये मोडतात. संगणक, इंटरनेट यांच्या माध्यमातून एखाद्या व्यक्ती, संस्था, आदींच्या संगणक प्रणालीमध्ये शिरून त्यातील माहिती हॅक करणे, त्याचा गैर वापर करणे, वायरस पाठविणे, मेलद्वारे फसवणूक, धमकी देणे, खंडणी मागणे अशा कार्यवायांना सायबर क्राईम म्हणतात.

सायबर क्राईमच्या माध्यमातून कायदा व सुव्यवस्था, सर्वसामान्य नागरिक ते एखाद्या देशाची सर्व प्रकारची व्यवस्था ढासळू शकते. इतकी त्याची व्याप्ती व आवाका गंभीर स्वरुपाचा आहे.

<u>सायबर क्राईम चे प्रकार</u>

01. डेटा थेप्ट करणे –

या प्रकारात सायबर गुन्हेगार अथवा हॅकर एखाद्या संगणकातील माहिती पेन ड्राईव्ह, डेटा बँक, सीडीचा वापर करून चोरतो या माहितीचा गैरवापर होऊ शकतो. अथवा ही माहिती विकली जाऊ शकते.

02. सायबर स्टॉकिंग –

ई-मेल अथवा फेसबुक, सोशल साईटद्वारे चॅटिंग वा सर्फिंगच्या माध्यमातून गुन्हेगार आपली संगणकीय ओळख आयडी, पासवर्ड हॅक करतात. विशिष्ट व्हायरस संगणकात डाऊनलोडसाठी पाठवून आपली संपूर्ण माहिती, संगणकावर केल्या जाणाऱ्या सर्व क्रिया, बँक अकाऊंट नंबर, पासवर्ड चोरून नागरिकांना मोठ्या प्रमाणात आर्थिक भुर्दंड सोसावा लागल्याची अनेक उदाहरणे आहेत.

03. हॅकिंग –

कोणत्याही संगणक, संगणक प्रणालीमध्ये अनाधिकृत केलेला प्रवेश म्हणजे हॅकिंग आणि तो करणारा हा हॅकर होय. सायबर क्राईममध्ये हॅकिंग आणि हॅकर या दोन संकल्पना वारंवार पुढे येताना दिसतील. एखाद्या ई-मेलद्वारे व्हायरसची एक्झिक्युटेबल फाईल पाठवून दुसऱ्या संगणकात डाऊनलोड करून हॅकिंगद्वारे अनाधिकृत प्रवेश केला जातो. विविध प्रकारे त्या यंत्रनेला नुकसान पोहोचविले जाते.

04. वायरस अटॅक –

हातगाडीवर फळे लावताना त्यातील एक जन हा प्रत्येक एक लावण्याच्या अगोदर बोटास थुंकी लावत असल्याचा व्हिडिओ प्रसारित केला गेला.

तसेच नोटांना थुंकी लावून कोरोना व्हायरस पसरविण्याचा व्हिडिओ ही प्रसारित करण्यात आला. अश्या प्रकारे सायबर गुन्ह्याद्वारे कायदा व सुव्यवस्थेला आव्हान देण्याचा जाणीवपूर्वक प्रयत्न केला जात आहे. यामुळे येत्या काळात कायदा व सुव्यवस्थेला मोठ्या प्रमाणात आव्हानच असणार आहे.

निष्कर्ष :

01. वैयक्तिक रित्या इंटरनेट वापरणाऱ्यांनी सायबर क्राईम बाबत जागरूकच असणे आवश्यक आहे.
02. सायबर क्रिमीनलच्या साइट्स, ओळख, एथिकल हॅकिंगद्वारे उघडकीस आणायला पुढे येणे.
03. एथिकल हॅकिंग भविष्यातील गुन्हे उघडकीस आणण्यासाठी चांगल्या संधी आहेत.
04. वायफाय कनेक्शन बाबत देखील सुरक्षित वापर महत्त्वाचा आहे.
10. सायबर गुन्हेगारी रोखण्याकरिता प्रत्येक पोलिस अधिकारी व कर्मचाऱ्यांना याबाबत प्रशिक्षण देण्यात यावे.
07. व्हिडिओ, ऑडिओ, सॉफ्टवेअर पायरसी रोखण्यासाठी संबंधितांनी पावले उचलावी.
08. सोशल मीडियावर अक्षेपहार्य, जातिय तेड, अफवा, एखाद्या व्यक्ती, समाजाबद्दल निंदा अशा आशयाचे संदेश फॉरवर्ड करू नये. ज्यामुळे सायबर क्राईम व कायदा आणि सुव्यवस्था बिघडण्यास वाव मिळेल.
11. सायबर गुन्ह्यात फसवणूक झालेल्या नागरिकांनी पोलिसांकडे निर्भयपणे तक्रार नोंदवावी.
09. लॉक डाऊनच्या काळात संगणक आणि स्मार्टफोन वापर करत्यांनी विशेष काळजी घ्यावी. फसव्या संकेतस्थळांना, लिंकांना ओपन करू नये.
05. स्पॅम ई-मेल पासून सावध रहावे.
06. अल्फा न्युमेरिक स्पेशल कॅरेक्टरसह स्मॉल व कॅपिटल लेटर असलेला पासवर्ड ठेवावा.

संदर्भ :

01. www.mahamtb.com/Encyc/2018
02. https://maharashtratimes.com
03. दैनिक सकाळ – 20 एप्रिल, 2020 (पेज नं. 07)

Current Global Reviewer

Indexed (SJIF)

ISSN 2319-8648

Impact Factor- 7.139

ISSN 2319-8648

Chief Editor
Arun B. Godam
Latur, Dist. Latur-413512
(Maharashtra, India)
Mob. 8149668999

SHAURYA PUBLICATION
Latur
Publisher
Shaurya Publication

Impact Factor 6.261 ISSN- 2348-7143

INTERNATIONAL RESEARCH FELLOW ASSOCIATION'S

RESEARCH JOURNEY

UGC Approved Multidiciplinary international E-research journal

PEER REFREED & INDEXED JOURNAL

Vol. (I)

12 January 2012 Special Issue – 92

Recent Trends In Public Adminstration : Theories, Practice & Future

Chief Editor
Dr. Dhanraj T. Dhangar
Assist. Prof. (Marathi)
MGV'S Arts & Commerce college,
Yeola, Dist. Nashik (M.s.) India

Executive Editor of This Issue
Dr. Bidwe T.S.
Assit. Prof. Head of Dept.
Public Administraion
Vasant Mahavidalaya , Kaij, Dist. Beed

SWATIDHAN PUBLICATION

Visit to - www.researchjourney.net

Impact Factor – 6.261 ISSN – 2348-7143

INTERNATIONAL RESEARCH FELLOWS ASSOCIATION'S

RESEARCH JOURNEY

Multidisciplinary International E-research Journal

PEER REFREED & INDEXED JOURNAL

SPECIAL ISSUE – 92

Title of the issue : **Recent Trends in Public Adinistration : Theories, Practice & Future**

© PUBLISHED BY
Mrs. Swati Dhanraj Sonawane,
Director, Swatidhan International Publications, Nashik
E-mail : swatidhanrajs@gmail.com Website : www.researchjourney.net

D.T.P. & PRINTING
R.R. Graphis , Latur- 413512
Contact- 8149668999

EDITION :
12 Jan. 2019

PRICE : 400 /-

या अंकाचे सर्व अधिकार प्रकाशकांनी स्वतःकडे राखून ठेवलेले आहेत. लेखांचे प्रकाशन व पुनप्रकाशनाचे अधिकार प्रकाशक संबंधित लेखकाधीन समान असून शोध निबंधातील मते ही संबंधित लेखाच्या लेखकांची वैयक्तिक मते आहेत त्या मताशी व प्रकाशक सहमत असतीलच असे नाही.

32.	ई-गव्हर्नन्स : लोकप्रिय गतिमान शासन	प्रा.डॉ.डी.के.खोकले
33.	विकास प्रशासनात ई-गव्हर्नन्स ची भूमिका	श्रध्दा मोहनराव पवार
34.	सायबर गुन्हेगारी आणि पोलीस प्रशासन	डॉ. संतोष भिवसन काकडे, राजेंद्र आनंदराव बनसोडे
35.	सायबरी गुन्हेगारी आणि प्रशासनाची सतर्कता	प्रा. डॉ. आनंद शिंदे
36.	ई-प्रशासन	प्रा.डॉ.खंदारे रामेश्वर माधवराव
37.	माहिती तंत्रज्ञान आणि प्रशासकीय बदल	प्रा.डॉ. देशमुख आर.के.
38.	माहिती तंत्रज्ञान आणि प्रशासकीय बदल	प्रा.डॉ.एम.एफ.राऊतराहे
39.	इ–प्रशासन : एक दृष्टीक्षेप	प्रा.डॉ. कदम डी.एम.
40.	माहिती तंत्रज्ञान आणि प्रशासनातील बदल व परिणाम	डॉ. फोले संभाजी कोंडबाजी
41.	माहिती तंत्रज्ञान आणि प्रशासकीय बदल	प्रा. बबन आमले
42.	पर्यावरण समस्या आणि उपाय	प्रा. डॉ. इरलापल्ले पल्लवी
43.	आपत्ती व्यवस्थापन	डॉ. अशोक सोनकांबळे
44.	आपत्ती व्यवस्थापन काळाची गरज	हनुमान मुंजाप्पा वांकर
45.	आपत्ती व्यवस्थापन	प्रा.डॉ.बन वशिष्ठ गणपतराव
46.	आपत्ती व्यवस्थापन काळाची गरज	प्रा.इंगळे के.एम.
47.	बीड जिल्हयातील दुष्काळाचा भौगालिक अभ्यास	प्रा.डॉ. जाधव जे. के.
48.	पर्यावरण विषयक कायदे व शाश्वत विकास	डॉ. प्रा. विठ्ठल सांडूर
49.	नागरी सेतू सुविधा केद्रांतील समस्या	डॉ. वितेश भारत निकते
50.	प्रशासकीय पादर्शकता, जागतिक माहिती अधिकार क्रमवारी आणि भारत एक विश्लेषण	प्रा. संजय कि. भालेराव

RESEARCH JOURNEY International Multidisciplinary E-Research Journal | ISSN- 2348-7143
Impact Factor - (SJIF) – 6.261, (CIF) - 3.452, (GIF) –0.676 | January 2019 | UGC Approved
Special Issue 92 , Recent Trends in Public Adinistration : Theories, Practice & Future | No. 40705

ई-प्रशासन

प्रा.डॉ. खंदारे रामेश्वर माधवराव
पदवी व पदव्युत्तर लोकप्रशासन विभाग प्रमुख,संशोधन मार्गदर्शक,दयानंद कला महाविद्यालय, लातूर.

प्रास्ताविक :-

आधुनिक काळहा विज्ञान आणि तंत्रज्ञानाचा काळ म्हणून ओळखला जातो. विज्ञान व तंत्रज्ञानाचा प्रसार व प्रचारामुळे जगात अनेक क्षेत्रात क्रांतीकारक बदल झाले आहेत.म्हणून एकविसावे शतकहे माहिती तंत्रज्ञानाचे शतक मानले जाते.आज प्रत्येक राष्ट्रआपल्या सर्वांगिण विकासासाठी आधूनिक तंत्रज्ञानाचा वापर करीत आहे.किंबहूना जगातील सर्वच देशातील शासन व प्रशासन यंत्रणेत नव्या तंत्रज्ञानाचा स्विकार करुन मुलभूत बदल करावे लागत आहेत.

एकविसाव्या शतकातील समाजाच्या अपेक्षा व आवश्यकता पूर्ण करण्यात पारंपारिक प्रशासकीय यंत्रणा असफलठरली त्यातच प्रशासकीय कार्याचीक्लिष्ठता, नोकरशाही प्रवृत्ती, अपारदर्शकता, लालफितशाही, भ्रष्टाचार जनतेप्रती असलेली उदासीनता, इत्यादींमुळे प्रशासकीय व्यवस्था कार्यक्षम व बेजबाबदार बनली. परिणामी सर्वसामान्य जनतेच्या मनात शासन व प्रशासनाबद्दल अविश्वासाची भावना निर्माण झाली. प्रशासकीय यंत्रणेतील दोष दुर करुन सर्वसामान्याच्या अपेक्षांची पूर्ती करण्याकरिता व प्रशासनाला अधिक जनताभिमुख व उद्दिष्टाभिमुख बनविण्याच्या दृष्टीने प्रशासकीय यंत्रणेत नवतंत्रज्ञानाचा म्हणजेच इलेक्ट्रॉनिक साधनाचा वापर केला जात आहे. त्यालाच ई-प्रशासन' असे म्हणतात. आज ग्रामपंचायत कार्यालयातून, युनोच्या सचिवालयातून ते राज्याच्या सचिवालयापर्यंत, शाळा, महाविद्यालय, बँका, वित्तीय संस्था, विद्युत, रेल्वे, कृषी, परिवहन, महसूल इ. सर्वच क्षेत्रात माहिती तंत्रज्ञानामुळे देशादेशातील प्रशासकीय यंत्रणेला नवीन स्वरुप प्राप्त होत आहे.

ई-प्रशासनाचा अर्थ व व्याख्या :-

ई-प्रशासन हा 21 व्या शतकातील महत्त्वाचा अविष्कार आहे. प्रशासकीय कार्यक्षमतेच्यादृष्टीने आणि समाजकल्याणाच्या हेतूनेहीसंकल्पना प्रेरीत आहेत, प्रक्रियेचा विचार करता ई-प्रशासनाचा अर्थ एकच असला तरी विविध अभ्यासकांनी हीसंकल्पना मांडताना वेगवेगळया व्याख्या केलेल्या आहेत.

1) दिव्यांग मेहता :-

E-Governance Mean Smart Government smartmens simple, moral, accountable Responsive and Transpernt Governance ई-प्रशासन म्हणजेस्मार्ट गव्हर्नरमेंट होय. स्मार्ट म्हणजेसाधे नैतिक उत्तरदायी, जबाबदार व पारदर्शक प्रशासन होय.

2) बिल गेट्स :-

ई-प्रशासन अशी प्रक्रिया आहे जी नागरिकांना सशक्त करते या अंतर्गत कोणत्याहीसंघटनेपेक्षा नोकरशाहीपेक्षा केवळ डिजिटल प्रक्रियेच्या माध्यमातून कार्यक्षम सेवा प्राप्ती नागरिकघेवू शकतात.

3) जागतिक बँक :-

ई-प्रशासनाअंतर्गत माहिती तंत्रज्ञान यंत्राचा (यात वाईड नेटवर्क इंटरने, मोबाईल जोडणी) वापर करुन नागरिकांशी उद्योगांशी पारदर्शक संबंध ठेवून इतरही उद्देश साध्य करत आहेत.

4) द कौसिल ऑफ युरोप :-

इलेक्ट्रॉनिक तंत्रज्ञानाचा उपयोग प्रशासनात तीन प्रकारच्या लोकक्रिया पार पार पाडण्यासाठीहोतो.

i) लोकसेवक आणि नागरिसमाज यांच्यामध्ये जवळीकता निर्माण होण्यासाठी लोकशाहीमध्ये जनतेच्या अधिकाऱ्यांना क्रमबध्द करण्यासाठी लोकसेवा चांगल्या पध्दतीने देण्यासाठी

ई-प्रशासनाची उद्दिष्टे :-

नागरिकांच्या सोयीसाठी आणि प्रशासनाच्या पारदर्शकतेसाठी ई-प्रशासन हा आधूनिक काळात एक चांगला आणि परिणामकारक उपाय ठरला आहे.या ई-प्रशासनाची उद्दिष्टे खालील प्रमाणे आहेत.

i) प्रशासन व जनता यांच्यातीलसंपर्कसहज करणे, वाढविणे.
ii) प्रशासकीय प्रक्रियेमध्ये जनतेचा सहभाग दृढ करणे.
iii) प्रशासकीय व्यवहारात पारदर्शकता आणणे.
iv) प्रशासनात उत्तरदायीत्व निर्माण करणे.
v) प्रशासनात प्रस्थापित कार्य पध्दतीमध्ये, व्यवस्थेमध्येसुधारणा घडवून आणणे.
vi) प्रशासनाची लोकाभिमुक्तता व व्याप्ती वाढवणे.
vii) जनतेच्या समस्या त्वरित सोडवणे.
viii) प्रशासकीय सेवा बाबत जनतेलासमाधानी करणेहोय.

वरील ई-प्रशासनाच्या उद्दिष्टावरून लक्षात येते की, ई-प्रशासन अत्यंत व्यापक संकल्पना असुन प्रशासन जनता भिमुख बनवण्यासाठी महत्त्वाचे साधन आहे.

ई-प्रशासनाचे वर्गीकरण

ई-गव्हर्नन्स

G To B	G To C	G To E	G To G	G To G
Govemance To Bussiness	Government To Cittizens	Government to mploeyes	Government to Government	Cittizen to Government
शासनाच्या उद्योग जगतांशी Online व्यवहार	शासन नागरिकांना देत असलेल्या Online सेवा	शासन विभागाकडुन त्यांच्या कर्मचाऱ्यांना देण्यात येणाऱ्या सेवा	विभागाअंतर्गत असलेला Online संबंध	नागरिकांकडून प्रशासनाकडे ई-प्रशासन

ई-प्रशासनाची फायदे :-

अनेक सार्वजनिक संस्थांनीसुशासनासाठी जी विस्तृत उद्दिष्टे नजरेसमोर ठेवली ती साध्य होण्यासाठी एक सामर्थ्यशाली साधन म्हणून ई-प्रशासनाकडे आज पाहिले जाते. ई-प्रशासनामुळे शासनाला व जनतेलाही फायदा आज होत आहेतो पुढीलप्रमाणे -

१) पारदर्शकता वाढविण्यासाठी ई-प्रशासनाचा वापर :-

i) शासनाचे नियम आणि कार्यपध्दती नागरिकांचे कायदेशीर अधिकार आणि शासनाने प्रत्यक्षात आणलेल्या कृतींची नोंद या सर्वांची माहिती विस्तीर्ण क्षेत्रात ई-प्रशासनामुळे पसरविता येत आहे.

ii) सार्वजनिक मालमत्ता,सरकारी अंदाजपत्रक, विकत घेतलेल्या वस्तू,हे सर्व जाहीर करणेसोपे बनले.

iii) मुलकी अधिकाऱ्यांनी घेतलेले निर्णय सर्वांसाठी उपलब्ध करुन देणेसहज व सोपे ई-प्रशासनामुळे बनले आहे.

२) भ्रष्टाचार कमीहोत आहे :-

ई-प्रशासनामुळे प्रशासकीय कार्यातील भ्रष्टाचार कमीहोत आहे कारण :-

i) अधिकाऱ्यांनी घेतलेले निर्णय सर्वांसाठी उपलब्ध केले जात आहेत.

ii) व्यवहारासाठी ऑनलाईन पध्दती वापरली जात आहेत्यामुळे सर्व व्यवहारांवर नियंत्रण ठेवले जाऊ शकते.

iii) स्वयंचलित पध्दतीचा अवलंब केला जात असून मध्यस्थिची गरज पडत नाही.

३) सेवा प्रदान करण्यात सुधारणा झाली :-

) देवाण-घेवाणीचे काम कमी वेळात होत आहेत.

i) शासनाशी संबंध साधण्यासाठी कराव्या लागणाऱ्या प्रवासासंबंधी खर्चात कपात झाली.

ii) एकाच वेळेस अधिकाधिक जनसंख्येला सेवा प्रदान करण्याच्या शासनाच्या क्षमतेतसुधारणा झाली आहे.

लोकप्रशासनातीलसंगणकाच्या वापरास ई-प्रशासन प्रणाली असे म्हटले जाते ई-प्रशासन हीसु-शासनाच्या निर्मितीची सुरुवात मजली जाते म्हणजेचसंगणक व माहिती तंत्रज्ञान हेसु-शासनाच्या प्रस्थापनेचे आधारठरलेले आहेत.

) शासन-जनता संपर्क :-

संगणकामुळे जनतेला शासन सहज उपलब्ध होऊ शकते.पंतप्रधानांपासुन सर्व मंत्री, खासदार, मुख्यमंत्री, आमदारांच्या E-mail-D जनतेलासहज उपलब्ध करुन दिलेल्या आहेत.त्याद्वारे जनता शासनांशी कोणत्याही मंत्र्याशीसंपर्कसाधु शकते शासनाच्या अधिकृत बसाईटसवरुन जनतेला शासनाचीसंरचना, पदे, अधिकार, भूमिका, प्रशासकीय यंत्रणा यांची माहिती प्राप्त होते.त्यामुळे शासन प्रशासन नता यांच्यातीलसंपर्क दृढहोतो.

मारोप :-

अशाप्रकारे ई-प्रशासन, प्रशासनाला SMART बनवण्यासाठी व कल्याणकारी राज्यांचीसंकल्पना अंमलात आणण्यासाठी महत्त्व ठरत आहे.

दर्भ :

21 वी शताब्दी में लोकप्रशासन :- दुबे अशोककुमार
प्रगत लोकप्रशासन :- प्रा.जे.के.भालेराव
प्रा.बी.जी.जगताप
लोकप्रशासन :- डॉ.कुलदीप फाडिया
लोकप्रशासनाची कौशल्य विकास कार्यक्रम :- डॉ.उर्मिला रेड्डी

RESEARCH JOURNEY

Impact Factor 6.261

ISSN- 2348-7143

INTERNATIONAL RESEARCH FELLOW ASSOCIATION'S

UGC Approved Multidiciplinary international E-research journal

PEER REFREED & INDEXED JOURNAL

Chief Editor
Dr. Dhanraj T. Dhangar
Assist. Prof. (Marathi)
MGV'S Arts & Commerce colleg
Yeola, Dist. Nashik (M.s.) India

RESEARCH JOURNEY
MULTIDISCIPLINARY ONLINE RESEARCH JOURNAL

Visit to - www.researchjourney.net

SWATIDHAN PUBLICATION

thelongfarewell.com